

- вуглеводи, яких так багато у рослинній їжі, можуть завадити спортсменам, які нараховують м'язову масу. Їх не можна багато споживати, якщо спортсмен дотримується дієти (2);

- завдяки інсуліну у м'язах перетворюються поживні речовини, забезпечуючи їх ріст та міцність. Інсулін є важливим для нараховування м'язів. Якщо людина принципово не їсть м'яса, вона недоотримує важливих амінокислот, і рівень інсуліну знижується. А у рослинних білках є не всі амінокислоти (4).

Також із загальних рекомендацій спортсменам-вегетаріанцям слід приділити увагу додатковим джерелам амінокислот. Можна доповнювати свій раціон білковими коктейлями без синтетичних добавок: з сироваткового і яєчного протеїну для лакто-ово вегетаріанців, з соєвого ізоляту – для веганів.

Тобто для людини, яка наважилась поєднувати вегетаріанство і спорт, немає неподоланих проблем – якщо з розумом перепланувати раціон харчування, то усі необхідні елементи можна отримати із рослинних джерел. Головне, при цьому, підкреслити, що в кожній справі важливо визначити для себе необхідність і доцільність.

Список бібліографічних посилань:

1. Борисова О. О. Харчування спортсменів: зарубіжний досвід та практичні рекомендації: учб. -метод. Посібник для студентів фізкультурних ВУЗів, спортсменів, тренерів, спортивних лікарів / О. О. Борисова. М.: Сов. спорт, 2007. 132 с.

2. Бойко Є. А. Харчування та дієта для спортсменів/ Є. А. Бойко. М.: Вече, 2006. 175 с.

3. Путро Л. М. Особливості харчування спортсменів, які спеціалізуються у циклічних видах спорту/ Л. М. Путро// Спорт. Медицина. 2010. №1-2. С. 101-106

4. Нагорна А. М, Здоров'я: функціональні та прикладні аспекти / А. М. Нагорна. Донецьк, 2006. 336 с.

5. Медкова И. Л. и др. Нивелирование гиперлипидемического действия В-адреноблокаторов с помощью антиатерогенной вегетарианской диеты. Клиническая медицина. 2004. № 6. С. 58-60.

6. Медкова И. Л., Павлова Т. Н. Альтернативный мир: Вегетарианство. Здоровье. Этика. – М.: Дружба народов, 1999. 318 с.

7. Калінський М. М., Пшендин А. І. Раціональне харчування спортсменів. - Київ: Здоров'я, 2005. 76 с.

УДК 378. 14. 014. 13

Наталя Іванівна ЧАБАН,

доцент кафедри культурології Херсонського державного університету, кандидат педагогічних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2942-6510>

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РИТОРИКИ

Сучасні вимоги до правової сфери життєдіяльності людини повною мірою відображено в освітньо-професійних програмах підготовки майбутніх юристів у вітчизняних закладах вищої освіти. Теоретичний зміст предметної галузі

освітньо-професійної програми «Право» для підготовки бакалаврів у Херсонському державному університеті складають «знання про основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії» (1, с. 4). Відповідно серед фахових і загальних компетенцій майбутніх юристів увагу приділено формуванню здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів), усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, прав і свобод людини і громадянина в Україні, зберігати та примножувати моральні й культурні цінності і досягнення суспільства, поважати честь і гідність людини як найвищої соціальної цінності (1, с. 7-8).

Спираючись на вимоги до програмних результатів навчання щодо володіння базовими навичками риторики (1, с. 9, формування зазначених соціально-етичних компетенцій знайшло відображення в змісті спецкурсу «Риторика», пропонованого студентам, які здобувають перший рівень вищої освіти за спеціальністю 081 Право в Херсонському державному університеті (2).

На заняттях з риторики майбутнім юристам запропоновано модуль самостійної роботи «Соціально-етичний імідж юриста», спрямований на формування компетенцій морально-етичного поведіння у соціальній групі юристів як професіоналів. Такий модуль передбачає реконструкцію етичних цінностей у соціокультурному середовищі професіоналів, майбутні юристи набувають знань і вмінь із засвоєння позитивного соціально-етичного ідеалу в професійній діяльності.

В організації самостійної роботи майбутніх юристів над модулем «Соціально-етичний імідж юриста» запропоновано вправи, побудовані на методиках імідж-білдінгу (3). Орієнтовна тематика цих вправ включає: реалізацію соціально-етичного стилю в публічних виступах з виявом витримки, гуманності, порядності, відповідальності, толерантного ставлення до чужих думок, вірувань, уподобань і позицій; активізацію готовності до взаємодопомоги й розвитку позитивних стосунків з опонентами, прагнення до цивілізованого розв'язання професійних конфліктів і вирішення суперечливих юридичних питань; надання пріоритету цінностям збереження життя та здоров'я інших людей у підготовці публічних виступів. Запропоновані для модуля завдання з риторики передбачають оперування такими поняттями як: мораль і суспільство, основи трудового права, аналіз основних прав та обов'язків професіонала та громадянина України, етичні норми поведінки юридичній діяльності, етичні вимоги професії до особистості юриста, етичне й жорстоке поведіння з оточуючими, юридична відповідальність за аморальні вчинки. У процесі виконання цих завдань здійснюється не лише порівняння соціально-етичних понять і категорій, але й оперування ними в публічних промовах. Наприклад, у групі завдань «Соціально-етичний аналіз» студентам пропонувалось у публічних промовах відтворювати моделі правових ситуацій, які сприяють кращому розумінню мотивів соціальної поведінки людей, створюють можливості виявити приховані етичні проблеми й окреслити шляхи їх вирішення.

Виконуючи групу завдань «Самому собі», майбутні юристи змушені були моделювати свої публічні промови в конкретних випадках конфлікту юридичних

норм та особистих інтересів, оцінювати варіанти виходу з тієї чи іншої конфліктної професійної ситуації, намагались відшукати ненасильницькі методи розв'язання юридичного конфлікту, що сприяє прагненню стати кращими й набути соціально-етичних умінь позитивної поведінки в юридичній праці.

У ході самостійної роботи частина завдань побудована на порівнянні характеристик студента із соціально-етичним ідеалом юриста. Цікавим, на наш погляд, є порівняння позитивних характеристик реальних працівників юридичної галузі та власних уявлень студентів про свою особистість. Такий аналіз доповнювався побажаннями щодо портретної характеристики в юридичному майбутньому. Результати порівняння оформлювались у прикладах публічних промов з використанням риторичних прийомів саркастичного, гумористичного, пафосного, романтичного, ліричного, офіційно-юридичного стилів усного мовлення.

Таким чином, виконання пропонованих завдань сприяє формуванню соціально-етичного ідеалу юриста, підвищується адекватність самооцінки власного образу як майбутнього професіонала, покращується ставлення до соціальних норм і принципів професійної поведінки, спостерігаються позитивні тенденції у процесах етичної соціалізації студентів у майбутній юридичній галузі.

Список бібліографічних посилань:

1. Освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право: затв. вч.Радою ХДУ протокол від 24.06.2019 р. № 12. URL: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_Law/eduprof.aspx (дата звернення 20.12.2019).

2. Робоча програма з риторики для студентів усіх напрямів підготовки / розроб. Н. І. Чабан. Херсон, 2019. 15 с.

3. Чабан Н. І. Формування правосвідомості майбутніх юристів у процесі україномовної підготовки. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні*: матеріали всеукр. наук. -практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 26 жовт. 2012 р.). У 3-х ч. Ч.1. Дніпропетровськ: Дніпроп.держ. ун-т внутр. справ, 2012. С. 32-34.

УДК 159:343. 9. 01

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,

ректор Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЕТНІЧНОГО ПРОФАЙЛІНГУ ЯК НЕГАТИВНОГО АСПЕКТУ ПРЕВЕНТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОХОРОННИХ ОРГАНІВ

Серед важливих аспектів професіоналізму правоохоронців особлива увага приділяється такій якості, як спостережливість. Адже за допомогою спостережливості, візуальної діагностики громадян працівники Національної